

Ramka 1. Krzysztof Danecki: *Orientacja zawodowa w programach TVP w latach 1974-1990*

Krzysztof Danecki, autor i redaktor prowadzący cykliczną audycję TVP *Decyzje piętnastolatków*

Utworzenie w 1974 roku Programu 2 Telewizji Polskiej stworzyło możliwość rozpoczęcia nadawania specjalnej audycji przeznaczonej dla młodzieży, poświęconej wyborowi zawodu i drogi do niego prowadzącej. W początkowej fazie audycje dla Programu 2 były realizowane przez Naczelne Redakcje działające w Telewizji. W tej strukturze organizacyjnej programy orientacji zawodowej powstawały w ramach Naczelnej Redakcji Programów dla Dzieci i Młodzieży. Program *Decyzje piętnastolatków* adresowany był przede wszystkim do młodzieży kończącej szkoły podstawowe. Półgodzinna audycja była nadawana raz w tygodniu ok. godz. 17. w Programie 2 i powtarzana następnego dnia w godzinach południowych w Programie 1. Stwarzało to możliwość odbioru programu w domu i w szkole.

Audycja była realizowana w ścisłej współpracy z Ministerstwem Oświaty i Wychowania, środowiskiem naukowym zajmującym się tymi problemami, poradniami wychowawczo-zawodowymi, nauczycielami oraz oczywiście zainteresowaną młodzieżą z klas siódmych i ósmych szkół ponadpodstawowych.

Lata siedemdziesiąte ubiegłego wieku były okresem bardzo dynamicznego rozwoju szkolnictwa zawodowego i dlatego stwarzały bogatą ofertę wyboru kształcenia na poziomie zawodowym /ZSZ/ jak i technikum. W tym czasie zaczęto również tworzenie profilowanych liceów zawodowych. Ta ostatnia forma nie spełniła jednak oczekiwań i nie cieszyła się zainteresowaniem młodzieży. Pytanie co robić dalej po ukończeniu szkoły podstawowej, jaki wybrać kierunek kształcenia i w konsekwencji kim być w przyszłości, to niełatwe zadanie dla piętnastolatka. Dlatego w tym programie, w sposób możliwie przystępny dla młodzieży, przedstawialiśmy miejsca pracy, zawody i specjalizacje oraz drogi do nich prowadzące. Audycje z tego cyklu były budowane w oparciu o kontakt z widownią i wybór tematów w dużym stopniu wynikał z korespondencji od widzów.

W każdym programie przedstawialiśmy felietony z wizyt w miejscach pracy, pokazując typowe działania w wybranych zawodach np. w budownictwie, przemyśle metalowym, samochodowym, turystyce, hotelarstwie itd. Ważnym uzupełnieniem tych informacji było zwrócenie uwagi na zestaw predyspozycji niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Tutaj ważną rolę spełniali zapraszeni do studia psychologowie i proponowany przez nich trening zmuszający do zastanowienia się nad własnymi cechami w konfrontacji z wybranym zawodem. Była to również okazja do złożenia wizyty w poradni wychowawczo-zawodowej by pokazać na czym polega badanie przydatności do wybranego zawodu.

Kolejnym elementem w strukturze programu były odpowiedzi na listy od widzów. Listy dotyczyły głównie problemów i specyfiki szkolnictwa zawodowego w różnych regionach kraju. Odpowiadali na nie przede wszystkim organizatorzy szkolnictwa z ministerstwa, kuratorium, izby rzemieślniczej, zakładu doskonalenia zawodowego. Ważnym elementem z punktu widzenia odbiorców programu był pozaantenny kontakt indywidualny polegający na odpowiedzi na te listy, na które nie udzielono wyczerpujących informacji podczas programu. Korespondenci otrzymywali wówczas pisemną odpowiedź na swoje pytania i wątpliwości dotyczące wyboru zawodu i szkoły. Rocznie zbierało się kilkaset takich odpowiedzi.

Innym obszarem w programie było pobudzenie aktywniejszego działania orientacji zawodowej w szkole. Przez kilka sezonów prowadzono konkurs dla szkół pt. *Bank pomysłów – wybieramy zawód*. Ideą tego przedsięwzięcia była popularyzacja najciekawszych pomysłów realizowanych w szkołach, głównie podczas lekcji wychowawczych, profilowanych wycieczek do zakładów pracy, zapraszania kompetentnych przedstawicieli różnych zawodów, tworzenie albumów i gazetek ilustrujących pracę w różnych dziedzinach itp. Przez kilkanaście lat emisji forma programu *Decyzje piętnastolatków* ulegała oczywiście przeobrażeniom. Były to

magazyny zawierające felietony filmowe i rozmowy z ekspertami w studiu, reportaże, dziennikarscy rzecznicy wybranych zawodów przedstawiający mini fabułę ocenianą przez młodzież w studiu itd.

Wokół programu powstał zespół stałych współpracowników, którzy w różnych okresach wspierali merytorycznie *Decyzje piętnastolatków*. Byli to: prof. dr hab. Wanda Rachalska – konsultant naukowy cyklu programów; Jeremiasz Salwa – Dyrektor Departamentu Szkolnictwa Zawodowego Ministerstwa Oświaty i Wychowania; psychologowie – Wojciech Brejnak, Olga Johann, Anna Piekarska, Włodzimierz Trzeciak. Autorem i prowadzącym program był redaktor Krzysztof Danecki.